

Nationalbibliografien 2021 – rapportering fra DBC

DBC udarbejder Dansk bogfortegnelse, Dansk billedfortegnelse, Dansk lydfortegnelse, Danske musikoptagelser, Dansk artikelindeks, Dansk anmeldelsesindeks og Danske musikanmeldelser.

2021 var fortsat præget af Corona, bl.a. i form af ujævn materialemodtagelse og pukler, som har gjort det vanskeligt at planlægge ressourceindsatsen, se også under afsnittet Dansk artikelindeks, Dansk anmeldelsesindeks og Danske musikanmeldelser.

Ud fra en statistisk betragtning synes det ikke at have påvirket udførelsen eller omfanget af den nationalbibliografiske opgave i væsentlig grad.

Det gør det dog vanskeligt at udlede tendenser, da forsinkede udgivelser fra første år under epidemien kan påvirke tallene for 2021 i positiv retning mens nye nedlukninger mv. i 2021 kan have forsinket udgivelser og dermed påvirket tallene i negativ retning.

Det samlede antal registreringer i 2021 i de nationalbibliografiske fortegnelser, der udarbejdes af DBC, er en anelse under niveauet fra 2020.

Registreringstiden opfylder for alle materialetyper på nær artikler (jf nedenfor) kravet om en årlig gennemsnitlig registreringsperiode på max. 4 uger som beskrevet i den nationalbibliografiske opgavebeskrivelse.

Dansk bogfortegnelse

Efter et fald fra 2019 til 2020 er antallet af fysiske bøger steget igen i 2021 – dog ikke helt til niveauet for 2019.

Årsagerne hertil er dels et større modtag fra udgiverne dels at KB's pligtaflevering har behandlet en del af den pukkel, der hobede sig op under nedlukningen i 2020.

Pligtaflevering:

I 2021 blev der registreret 4094 ud af i alt 5051 modtagne pligtafleveringseksemplarer fra KB.

(Når modtagetallet er større end det registrerede, skyldes det primært, at vi har nået at modtage et eksemplar fra forlaget inden vi modtog eksemplaret fra KB)

Tallene for 2019 og 2020 var henholdsvis:

I 2019 blev der registreret 2796 ud af i alt 4992 modtagne pligtafleveringseksemplarer.

I 2020 blev der registreret 1888 ud af i alt 3538 modtagne pligtafleveringseksemplarer.

Når andelen af det modtagne, der ender med at blive registreret i 2021, er væsentlig større end de hidtidige år, skyldes det formentlig, at den forsinkede indsendelse fra pligtafleveringen har minimeret mængden af samme materiale, der modtages samtidig fra udgiver og KB. Det skal i den forbindelse bemærkes at de 5051 modtagne pligtafleveringseksemplarer i 2021 indeholder en pukkel fra 2020.

Omfanget af bøger i onlineform er fortsat stabilt set i forhold til de foregående år, - Corona-epidemien synes ikke (i hvert fald ikke endnu) at have sat skub til en yderligere transformation fra fysisk materiale til onlineudgivelser, selvom Ereolen havde rekordudlån i 2020.

Dansk bogfortegnelse – retrospektivt: Der ses et fald i ældre materialer, der digitaliseres (mere end 5 år gamle fysiske bøger, der laves digitale kopier af) og som der – uberørt af menneskehånd - automatisk dannes kopiposter på ud fra bogens registrering.

Dansk billedfortegnelse

Tallene er fortsat stabile. Dog ses ikke overraskende en lille tendens til transformation fra fysiske materialer til online streaming.

Dansk lydfortegnelse

Mængden af udgivelser er efter et år med kraftig stigning tilbage på niveauet for 2019.

Lydområdet er det materialeområde, hvor transformation til online er slået kraftigst igennem. De fysiske udgivelser er næsten alle mp3-filer på cd og udgør i 2021 kun 16% af de samlede lydudgivelser.

Danske musikoptagelser

Mængden af musikoptagelser er stabiliseret efter et mindre fald på de fysiske udgivelser i 2020.

KB har oplyst at tendensen for pligtafleverede musikoptagelser er et faldende antal, dog har der ikke været rykket for materiale siden 2018, hvilket man har til hensigt at genoptage. Der vil derfor i en periode herefter kunne forventes flere titler fra pligtafleveringen til registrering.

Dansk artikelindeks, Dansk anmeldelsesindeks og Danske musikanmeldelser.

I modsætning til de øvrige nationalbibliografiske fortegnelser er der her tale om selektive fortegnelser, hvor en række relevante årbøger, tidsskrifter og aviser er udvalgt af et rådgivende udvalg med repræsentanter fra bibliotekerne og indekseres.

Før 2020 var der ikke et nationalbibliografisk krav til registreringstid på artikelområdet, hvorfor opgørelsen var en intern DBC-opgørelse til produktionsstyring af fysiske artikler.

DBC får først fra 2022 mulighed for at inkludere onlinematerialer i beregningen af den gennemsnitlige registreringstid for året. (Grundet et systemskifte for statistik)

Halvdelen af samtlige registreringer er avisartikler, der registreres fra dag til dag. Dette efter ønske fra bibliotekerne om aktualitet på dette område. Aviser indgår heller ikke i tallet for den gennemsnitlige registreringstid.

Gennemsnitstiden er således pt ikke en gennemsnitstid for hele området, men alene for fysiske tidsskrifter og årbøger og ville have været langt lavere, hvis hele området indgik.

Frem til 2020 skete registreringen af onlineartikler mere i puljer under hensyntagen til, hvor mange fysiske artikler, der lå til registrering. Det stigende træk på onlineresourcer under Corona har medført en væsentlig opprioritering på dette område på bekostning af de fysiske tidsskrifter, hvorfor den gennemsnitlige registreringstid for disse er blevet længere.

DBC har fokus på området og det vurderes, at situationen er forbigående og skyldes den ovenstående transformation kombineret med vanskeligheder med at planlægge ressourceindsatser pga. Corona-situationen, samt at det fremadrettet vil være muligt gennem prioritering af ressourcer også at nedbringe registreringstiden for fysiske tidsskrifter og årbøger.

Dette også selvom artikelmængden er vokset fra 2020 til 2021: I 2020 blev der afviklet en mindre pukkel på området, men mængden af artikler er – uden pukkel – den samme 2021 som i 2020. Der er derfor tale om et stigende antal relevante artikler pr avis, tidsskrift eller årbog.

DBC har også haft vurderet, om der evt. burde stilles forslag om justering af optagelseskriterierne for artikler, men disse vurderes fortsat relevante ligesom det fortsat er ønskeligt aht. aktualitet i bibliotekerne at kunne foretage relevant prioritering indenfor artikelregistreringen som ovenfor beskrevet (balancen mellem aviser – onlineartikler – fysiske artikler).

Relevansen af de indekserede tidsskrifter og årbøger vurderes ligeledes løbende.